

[Poul Møller.]

at den dag vil komme, da vi må klargøre os disse problemer, hvis velfærdsstaten ikke skal udvikle sig til en formynderstat, der tager sig af alt og derfor også må tage alt.

Folketinget afslutter sit arbejde på et tidspunkt, hvor der er foretaget nye fordelingspolitiske skridt. Det startede på arbejdsmarkedet og fortsatte herinde med lønningslov og landbrugslovgivning. Efterdønningerne vil nu følge i kommunerne og for det private erhvervslivs funktionærer. Hermed har mere end halvdelen af befolkningen søgt at bedre sin økonomi, medens andre vil komme haltende bagefter og nogle må sidde med smerten, kun henvist til at betale igennem stigende priser og øgede skatter. Det har vi oplevet før, og den borgfred, som bl. a. det radikale regeringsparti gik til valg på, og som vi ønskede at medvirke til, har vi ikke set meget til. Borgfredspolitikken blev lagt på hylden, da den højtærede økonomiminister overvandt sig selv og tog sæde side om side med den højtærede minister uden portefølje. Selv den højtærede handelsminister lærte hurtigt, at ét er at kunne sin politiske stokfisk, noget andet er at være minister. I hvert fald står det i dag klart for alle, at hvis de gennemførte indtægtsforbedringer overhovedet skal få nogen nytteværdi, så er det nødvendigt at øge den reale produktionsværdi, at fremme eksportmulighederne overalt, hvor det er gørligt, ellers bliver det kun den højtærede finansminister, der får nogen glæde af indtægtsforbedringerne. For at han ikke skal hugge hele lammestegen, må der holdes mest muligt igen på de offentlige udgifter; thi ellers vil den progressive indkomstskats lange dræn suge indkomstforhøjelserne ud af befolkningens tegneböger. I den konservative folketingsgruppe håber vi alvorligt, at disse forbedringer, som man nu har tilkæmpet sig, også vil blive reelle forbedringer; men vi er alvorligt bange for, at det vil gå, som det plejer, og så er gevinsten højst problematisk. Især hvis nedgangskonjunkturen fortsætter, vil der være fare på færde,

for så vil de stigende omkostninger føre til øget arbejdsløshed til skade for alle og til gavn for ingen.

Foreløbig kan vi kun krydse fingrene og håbe det bedste, håbe på alvoren i den erklæring, som formændene for Arbejdsgiverforeningen og for De samvirkende Fagforbund har offentliggjort, og selv lægge os i selen for en produktionsfremmende politik. Tvangslånets ophævelse kunne her have været af betydning, en skattereform kan medvirke hertil, en ændret formueskat og en revision af selskabsbeskatningen ligeledes. Den manglende klarhed om regeringens byggestøttepolitik er til gengæld en ubehagelig faktor, der afgjort modvirker et stort erhvervs produktions- og beskæftigelsesmuligheder.

Det bedste, der ud fra en samfundsmæssig betragtning kan siges om de lønforlig, der er afsluttet, er, at vi nu har fået arbejdsro i tre år. Det betegner et fremskridt, fordi det giver mulighed for stabile produktionsvilkår et stykke tid fremefter, og det er afgjort af største værdi. Men for os herinde har de afsluttede lønforhandlinger givet anledning til på ny at overveje, hvorledes samfundets stilling skal være i fremtiden. Vi har nu tid til overvejelser, men ikke så god tid, at vi kan skubbe dem fra os. Thi det har nu vist sig med al ønskelig tydelighed, at forligsmandsinstitutionen ikke strækker til; den gjorde det hverken i byerhvervene eller i landbruget. Den højtærede statsminister høstede megen virak som overforligsmand; men han vil sikkert erkende, at selv om han fik det til at glide — i det ene tilfælde ved at tale dunder, i det andet ved at give løfter, som lovgivningsmagten måtte indfri — så er stillingen uholdbar. Forligsmandsinstitutionens autoritet er alvorligt undergravet. Den betragtes ikke længere som den sidste fase i overenskomstforhandlingerne; der sluttet ikke længere hos forligsmanden, alle vil tage den sidste chance for at påkalde statsministerens og regeringens velvilje. En sådan ordning er ikke holdbar, den vil virke vilkårligt, og den